

Handläggare
Cecilia Axelsson
Förvaltningschef Skolchef
Barn- och utbildningsförvaltningen
0140-684 10
cecilia.axelsson@tranås.se

Mottagare
Barn- och utbildningsnämnden

Motion om frukost i grundskolan för ökad jämlikhet och studiero

Förvaltningens förslag till beslut

att avslå motionen om avgiftsfri frukost till alla årskurser på kommunens grundskolor.

Sammanfattning

Socialdemokraterna har i en motion yrkat på avgiftsfri frukost till alla årskurser i kommunens grundskolor. Syftet är att skapa samma förutsättningar för lärande genom att erbjuda en bra start på skoldagen.

Beskrivning av ärendet

Sedan 1997 har Sveriges kommuner varit skyldiga att servera kostnadsfria skolmåltider och sedan 2011 även med tillägget näringsriktiga måltider. Som kuriosa kan nämnas att endast tre länder i världen (Sverige, Finland, Estland) har lagkrav på gratis skolmat, även om fler länder praktiserar gratis skolmat. Erbjudande om skolfrukost är ej lagstadgat men erbjuds i mindre omfattning i olika kommuner. I Tranås kommun har erbjudande om skolfrukost prövats i mindre infattning på högstadieskolorna. Det var då inte varit gratis utan elever fick betala en portionskostnad. En mindre grupp av elever visade till en början intresse för erbjudandet men efter en tid avmattades intresset och försöken avbröts.

Motionärerna skriver att forskning visar att elever som äter frukost presterar bättre i skolan och att många elever, särskilt på högstadiet, bara äter frukost två till tre dagar i veckan. Motionärerna menar vidare att frukost i skolan är en stor pusselbit till ökad studiero och högre meritvärden. Tyvärr finns inte mycket forskning inom området, men ett försök i mindre omfattning har gjorts i Botkyrka.

Det finns praktiska utmaningar i att erbjuda alla grundskoleelever frukost då det krävs flera s.k. sittningar för att alla elever ska få plats. Det innebär i sin tur att vissa elever kommer att erbjudas frukost kl. 07 vilket i sin tur kan leda till att vissa elever inte vill gå upp så mycket tidigare för att kunna äta frukost på skolan. Förvaltningen ser också att det handlar om stora kostnader att lägga om

skolskjutsturer för att kunna erbjuda alla elever frukost. Vidare måste rastvakt/bemanning i matsal göra att ramschemat måste tidigareläggas, vilket påverkar möjligheten till gemensam planeringstid. Alternativt måste frukostvärdar anställas. Av motionen framgår inte vad som ingår i den beräkning av kostnader som nämns och om den omfattar både livsmedelskostnader, bemanning, skolskjutsar m.m. Vid kontakt med Centralköket framgår att beräkningen gjorts på portionskostnad gånger antalet elever inom grundskolan.

Omvärldsanalys

University of Oklahoma i USA har gjort en forskningsstudie (Breakfast of Champions) där man jämfört skolor i Texas som serverar frukost med dem som inte gör det. Ett liknande försök, men i mycket mindre omfattning har gjorts i Botkyrka. Elever på två högstadieskolor i Botkyrka kommun frukost serverades frukost under tre månader. 60 procent av eleverna uppgav att de ledde till att de kunde koncentrera sig bättre under skoldagen och hälften menade att klassrums-miljön blev lugnare. Från och med 2022 serveras gratis frukost i alla Botkyrkas skolor. (Källa: Livsmedelsverkets hemsida)

Livsmedelsverket skriver vidare att ett antal kommuner erbjuder frukost vid grundskolor 3-5 dagar/veckan och då oftast i skolor som ligger i socioekonomisk utsatta områden. (Livsmedelsverket 2020)

En brittisk studie med över 5000 elever visar att effekten av frukost i skolan genom en förbättrad skolprestation beror på ett samspel mellan elevers övriga näringsintag, skolans organisation, samspel inom skolan och kvaliteten på skolmiljön och att fördelarna med frukostkonsumtion inte var uppenbara när det handlade om komplexa områden som språk eller matematik. (Breakfast and dietary balance: the enKid Study
Public Health Nutrition , Volume 4 , Issue 6a , December 2001 , pp. 1429 - 1431
DOI: <https://doi.org/10.1079/PHN2001233>)

Samråd

-

Ekonomi

Motionen beräknar kostnaden till 6,8 mkr. Kostnaden är beräknad uppgift från Centralköket om en ungefärlig kostnad på 18 kr/portion och inberäknar inte personalkostnader för bemanning/frukostvärdar m.m.

Lagstöd

-

Beslutsunderlag

-

Beslutet skickas till

Diariet
KF

Barn- och utbildningsförvaltningen

Cecilia Axelsson
Förvaltningschef, skolchef